

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, УРБАНИЗАМ И СТАНОВАЊЕ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТА РЕГИОНАЛНОГ
ПРЕЧИШЋАВАЊА ОТПАДНИХ ВОДА НА
ТЕРИТОРИЈИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА
ПОЖЕГА, УЖИЦЕ И АРИЉЕ**

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Београд, август 2022. године

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта регионалног пречишћавања отпадних вода на територији јединица локалних самоуправа Пожега, Ужице и Ариље (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник РС”, број 88/22) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта регионалног пречишћавања отпадних вода на територији јединица локалних самоуправа Пожега, Ужице и Ариље на животну средину („Службени гласник РС”, број 10/22). Обрађивачи Просторног плана су Институт за архитектуру и урбанизам Србије и ЈП Завод за урбанизам Ниш, у складу са Уговором за извршење наведене услуге бр. 404-02-197/2022-07 од 15.07.2022. године, закљученим са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичком дирекцијом за воде. Носилац израде Просторног плана је Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (у даљем тексту: Министарство).

Просторни план ће се израђивати у складу са принципима/начелима планирања, коришћења, уређења и заштите простора у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20 и 52/21), као и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС”, бр. 135/04 и 88/10), Закона о водама („Сл. гл. РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон), Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гл. РС”, број 88/10) Закона о заштити природе („Сл. гл. РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16 и 95/18-др.закон), Стратегије управљања водама на територији Републике Србије („Сл. гл. РС”, број 3/17), Уредбе о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије („Сл. гл. РС”, број 11/02), Уредбе о Регионалном просторном плану за подручје Златиборског и Моравичког управног округа („Сл. гл. РС”, број 1/13), Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гл. РС”, број 32/19) и других релевантних закона, подзаконских аката, важећих одлука и стратегија Владе Републике Србије која уређују питања у вези са предметом овог плана.

Просторни план представљаће плански основ за обезбеђење просторних услова за реализацију коридора регионалног колектора за отпадне воде са крацима: Севојно–Пожега, Ариље–Пожега и црпна станица „Пожега“ - постројење за пречишћавање отпадних вода „Пожега“ (у даљем тексту: ППОВ), као и за локацију ППОВ „Пожега“. Просторним планом ће се створити плански основ за: директно спровођење издавањем локацијских услова (кроз детаљну регулациону разраду коридора регионалног колектора за отпадне воде и локацију ППОВ, односно за деонице колектора и објекте за које постоји одговарајућа техничка документација на нивоу идејног решења); формирање грађевинских парцела за јавну намену, решавање својинских односа, даљу израду техничке документације и прибављање дозвола у складу са Законом о планирању и изградњи. Тачан положај, врсте, тип и карактеристике објеката дефинисаће се техничком документацијом, а у складу са Просторним планом.

Просторни план биће заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији. Припрема техничке документације (Идејног пројекта) ће се одвијати паралелно са израдом Просторног плана.

Овај документ представља материјал за рани јавни увид у Просторни план који се припрема у почетној фази израде планског документа. Предмет раног јавног увида јесте концепт техничког решења и приступ просторном уређењу површина у обухвату регионалног колектора за отпадне воде (са три крака) као и локација ППОВ, и то на делу града Ужица и општина Пожега и Ариље. Документ садржи текстуални део и један графички

прилог – „Посебна намена простора“. Након достављања Извештаја о обављеном раном јавном увиду приступиће се изради Нацрта Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину (Извештај о СПУ), који чини саставни део документације Просторног плана.

Израда Просторног плана сврстана је у приоритетне планске документе за доношење и за циљ има активирање регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде, који треба да покрива подручје од Ужица и Ариља ка Пожеги (насеља у доњим деловима токова Ћетиње, Скрапежа и Голијске Моравице, односно делу горњег слива реке Западне Мораве) где се јавља појачани вид загађења услед изливања комуналних, али и индустријских отпадних вода, и осигураће одвођење и њихово пречишћавање, што ће имати позитивне ефекте на квалитет животне средине и речних система, као и конкурентност подручја за будући развој. Концепција планирања, коришћења и уређења простора дефинисаће се на начин којим се обезбеђује завршетак изградње и поуздани услови експлоатације регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде.

За потребе израде Просторног плана користиће се Студије оправданости са пројектно-техничком документацијом (идејна решења, елементи идејног пројекта за изградњу и др.) за планиране правце регионалног система одвођења отпадних вода и реализацију ППОВ (за које се ради детаљна регулациона разрада), а које ће припремити тим ЕУ ППФ – за Подршку у припреми пројекта. Такође, користиће се техничка документација других институција које су радиле на пројектовању и планирању инфраструктурних саобраћајних система у непосредном окружењу, која би могла имати утицај на планско решење регионалног колектора и ППОВ.

Садржај текстуалног дела Нацрта Просторног плана, као и садржај и број рефералних карата одредиће се у складу са одредбама Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања и биће прилагођени предмету посебне намене Просторног плана. Нацрт Просторног плана ће садржати и: рефералне карте (у размери 1:25000) и детаљне рефералне карте (у размери 1:2500/1000) са коридором регионалног система одвођења отпадних вода и локацијом ППОВ, укључујући и заштитне појасе. Такође, Просторни план ће обухватити и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, Документационе основе и базе просторних података у ГИС технологији.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Одлуком о изради Просторног плана дата је оквирна граница обухвата Просторног плана, која треба да буде коначно утврђена Нацртом Просторног плана. Прелиминарна граница Просторног плана обухвата око 172 km². Граница Просторног плана и граница детаљне регулације биће утврђене графички на рефералним и детаљним картама Просторног плана. За потребе упућивања у процедуру раног јавног увида предлаже се обухват Просторног плана на деловима територија следећих јединица локалних самоуправа: града Ужица, општина Пожега и Ариље (Златиборског управног округа), и то у следећим катастарским општинама (укупно 20):

- на територији града Ужица (укупно 6): Севојно, Горјани, Поточање, Крвавци, Потпеће и Злакуса;
- на територији општине Пожега (укупно 10): Узићи, Расна, Пожега, Горобиље, Милићево Село, Пилатовићи, Висабаба, Рупељево, Лопаш и Прилипац; и
- територији општине Ариље (укупно 4): Вирово, Грдовићи, Церова и Ариље.

Табела 1. Прелиминарни обухват подручја Просторног плана

Јединица локалне самоуправе	Површина дела територије ЈЛС (km ²)	%
ГРАД УЖИЦЕ	51,56	30,0
ОПШТИНА ПОЖЕГА	95,32	55,48
ОПШТИНА АРИЉЕ	24,95	14,52
Укупно	171,83	100,0

Оквирна граница Просторног плана за потребе раног јавног увида дата је границама наведених катастарских општина, док ће у Нацрту Просторног плана, по коначном дефинисању коридора регионалног колектора за отпадне воде, бити смањена и одређена границом коридора, односно аналитички одређеним геодетским тачкама.

Просторним планом биће обухваћени:

- 1) Коридор регионалног колектора за отпадне воде укупне дужине око 30 km. Ширина коридора износи око 100 m, и обухвата трасу са заштитним појасевима; и
- 2) Постојећи и планирани коридори других магистралних инфраструктурних система са трасом и заштитним појасима (ужим и ширим) инфраструктурних система који су у обухвату планског подручја (железничке пруге, гасоводи, далеководи, оптички каблови и др., који се укрштају са регионалним колектором за отпадне воде).

Просторним планом биће сагледана по потреби и зона утицаја коридора регионалног колектора за отпадне воде на окружење (најближа насеља, инфраструктурни коридори, туристички простори, заштићена подручја природних вредности, изворишта водоснабдевања и сл.).

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ И РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)

Према важећем Просторном плану Републике Србије стање водоводне мреже је незадовољавајуће јер се бележе губици на мрежи и више од 35%, док се уређаји за пречишћавање вода, ионако малобројни, недовољно користе и лоше одржавају, тако да се отпадне воде углавном испуштају у реципијенте без пречишћавања. У погледу комуналне опремљености у Златиборском управном округу, покривеност домаћинстава водоводном мрежом износи 56,6%, покривеност домаћинстава канализационом мрежом 43,7% а губици водоводне мреже су -33,6. Мали број локалних самоуправа у Републици Србији има постројење за пречишћавање комуналних отпадних вода (ППОВ). У том погледу, стратешки приоритети унапређења канализационе инфраструктуре су реконструкција и проширење обухвата постојећих као припрема за изградњу ППОВ.

Нацрт Просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године (у процедури доношења)

Овим Просторним планом утврђују се активности на унапређењу реализације водопривредних пројеката (посебно изградње магистралних водовода и канализационих система, као и локалних система водоснабдевања и пречишћавања отпадних вода; и др)

Садашње стање заштите вода од загађења може се оценити као незадовољавајуће (од око 55% становништва које је прикључено на јавне канализационе системе, у раду је само око 30 ППОВ, а мање од 10% отпадних вода се пречишћава пре испуштања; стање погоршава непостојање или недовољност (пред)третмана отпадних вода из индустрија, значајно расуто оптерећење из пољопривреде, велики број дивљих депонија које се, по правилу, лоцирају у близини водотока, итд. У оквиру Националног регистра извора загађивања прате се подаци везани за загађене (непречишћене) отпадне воде. Посматрајући по областима, највише непречишћених отпадних вода (95%-100%) је у Нишавској, Београдској, Златиборској, Борској, Расинској, Пиротској, Топличкој, Браничевској, Јужнобачкој, Средњобанатској и Сремској области. Стога је, у оквиру заштите и коришћења вода и водопривредне инфраструктуре, дефинисан циљ постизање доброг еколошког и хемијског статуса/потенцијала водних тела површинских вода применом рационализације коришћења, пречишћавања и рецикулације отпадних вода из насеља, индустрије и рударства У погледу заштита вода од загађивања, предвиђена је изградња канализационих система за сакупљање и ППОВ насеља у свим агломерацијама већим од 2.000 еквивалентних становника (398 агломерација које ће своје отпадне воде пречишћавати на преко 350 ППОВ укупног капацитета око 7,1 милиона ЕС). За неке агломерације предвиђено је неколико ППОВ, док нека ППОВ могу пречишћавати отпадне воде из неколико агломерација (Врбас – Кула, Ужице – Севојно, могуће и Пожега – Ариље – Косјерић – Ивањица, Параћин – Ћуприја, итд.). Капацитети нових ППОВ биће усклађени са развојем канализационих система у насељима. Ефикасност пречишћавања отпадних вода на ППОВ, односно квалитет пречишћене воде мора да одговара захтевима законског основа, где је биолошки – секундарни третман прописан као минимум, а терцијарни третман (уклањање нутријената и евентуално додатно уклањање других материја) биће примењени на ППОВ која испуштају пречишћену отпадну воду у водна тела осетљива на еутрофикацију или где је потребан висок квалитет пречишћених отпадних вода да би се постигао добар статус водних тела. Сва ППОВ морају имати адекватну обраду отпадног муља и решено његово крајње одлагање или крајње

коришћење. Потребно је проширити и реконструисати канализацију у насељима, по правилу као сепарациону канализацију на коју би било прикључено 85% свих становника

2.2 Програм имплементације Просторног плана Републике Србије за период од 2016. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 104/16)

Програмом имплементације се наводи да је један од стратешких приоритета за планска решења ППРС у периоду 2016–2020: успостављање система за сакупљање и пречишћавање отпадних вода на територији општина Пожега, Ариље и града Ужица.

2.3. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Златиборског и Моравичког управног округа („Службени гласник РС“, број 1/2013)

Подручје плана представља извориште вода националног значаја, чија се оцена квалитета детектује на мерним станицама на Ђетињи, Скрапежу и Моравици. Општа оцена је да је заштита локалних и изворишта регионалног система недовољна. Квалитет вода се креће од I и II класе Моравица, Велики Рзав и Ђетиња. Регионалним просторним планом за подручје Златиборског и Моравичког управног округа утврђен је концепт заштите водних ресурса кроз примену технолошких мера санитације насеља, обновом и проширењем канализационих система општинских центара и насеља са изградњом и реализацијом постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). Развој канализационих система обухвата укидање свих парцијалних излива колектора, изградњу магистралних одводника до локација ППОВ и реализацију ППОВ, при чему је приоритет изградња ППОВ за насеља која угрожавају регионална и друга велика изворишта или ефлуентно делују на дугим потезима река које су осетљиви екосистеми и важне за несметано коришћење вода на планском подручју (Ужице). Ради смањивања специфичне потрошње воде за технолошке потребе треба користити пречишћавање и рецикулацију, а отпадне воде се не смеју враћати у реципијент без пречишћавања.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНИХ ОГРАНИЧЕЊА

Подручје Просторног плана простире се природном котлином која заузима део области око горњег тока Западне Мораве и доњих токова река Скрапеж и Ђетиње. Главни водотокови, поред поменутих, су и Велики Рзав, Моравица, Краваричка река, а од мањих река Лужница, Петница, Дервента и поток Буковац. По карактеру рељефа, планско подручје захвата и претежно средње планински појас (око 800 m н.в.), чија висина расте идући од истока ка западу. Сам простор испресецан је речним долинама које су и основни правци комуникација.

У намени простора доминирају шуме, шумско земљиште и други вегетацијом обрасли терени са око 75 km² (44%), затим пољопривредно земљиште, са око 66 km² (38%) и травнате површине око 8 km² (5%), док најмању површину заузимају површине насеља и други антропогени терени у функцији насеља и инфраструктуре са око 22 km² (13%).

На подручју Просторног плана живело је око 38.000 становника (према Попису становништва из 2011. године) у 20 статистичких насеља.

Подручјем Просторног плана пролазе државни путеви (ДП), и то: територијом града Ужица ДП ИБ реда број 23 (преко КО Севојно, северним делом КО Поточање, југо-западним делом КО Горјани, северним делом КО Потпеће и КО Злакуса) и ДП ПА реда број 174 (пролази северним делом КО Севојно), територијом општине Пожега ДП ИБ реда број 23 (преко КО Узићи, КО Расна и КО Пожега) и ДП ИБ реда број 21 (преко КО Пожега, КО

Горобиле и КО Милићево село), територијом општине Ариље ДП ИБ реда број 21 преко (КО Грдовићи и КО Ариље) и ДП ПА реда број 196 (преко КО Ариље, КО Церова и КО Вирово).

Поред постојеће пруге Београд – Бар која пролази кроз општину Пожега и град Ужице, кроз мање подручје плана пролази и државна пруга Краљево – Чачак – Пожега.

Енергетски систем овог подручја чине постојеће трафо-станице (ТС) снаге 110kV у КО Севојно и КО Ариље, снаге 220kV у КО Пожега, док је ТС „Пожега“ снаге 400kV (планирана). Далеководи (ДВ) снаге 220kV рачвају се из ТС 220kV Пожега: ДВ 220kV број 291 (пролази кроз КО Висибаба, КО Расна и КО Пожега), ДВ 220kV број 297/2 (пролази кроз КО Пожега, КО Горобиле и КО Пилатовићи) и ДВ 220kV број 266/1 (пролази кроз КО Пожега, КО Горобиле и КО Рупељево). Од постојећих ДВ снаге 110kV налазе се: из ТС 220kV Пожега 115/4 (КО Пожега, КО Горобиле и КО Пилатовићи), 115/5 (КО Пожега, КО Расна и КО Висибаба), 1137 (КО Пожега, КО Горобиле и КО Лопаш), 1208 (КО Расна и КО Висибаба), 1115/1 (КО Пожега, КО Горобиле, КО Милићево Село, КО Грдовићи, КО Церова и КО Ариље, ТС 110kV Ариље), из ТС 110kV Ариље 1115/2 (КО Ариље и КО Церова) и из ТС 110kV Севојно 116/1 и 134/1 (КО Севојно), из ТС 220kV Пожега.

Од заштићених непокретних културних добара (НКД) на подручју Просторног плана издвајају се: НКД од изузетног значаја, археолошко налазиште Велика хумка у КО Пилатовићи (Пожега), споменик културе Манастир Ариље у КО Ариље (Ариље) и НКД од великог значаја археолошко налазиште (локалитет Блашковица, локалитет Болница, локалитет Варошиште, локалитет Весовина-Крчевина и локалитет Савинац) у КО Висибаба (Пожега). Од осталих НКД издвајају се: у општини Пожега споменици културе Аћимовића кућа и спомен чесма у КО Пожега и Богородичина црква у КО Прилипац, и у Ужицу споменик културе Црква брвнара у КО Севојно.

Подручја под различитим видом заштите природе (укључујући и планирану) чине незнатан део подручја Просторног плана. Од заштићених природних вредности издваја се споменик природе Потпећка пећина (КО Потпеће), која захвата површину од око 21 ha. На делу подручја плана, за даљу заштиту планирано је и подручје Мучањ-Велики Рзав.

На подручју Просторног плана заступљена је експлоатација минералних сировина и у општини Пожега лежиште „Трешњица“ (мермер) и лежиште „Рупељево“ (кречњак).

4. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Изградња регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде, од Ужица и Ариља ка Пожеги, директно ће допринети очувању квалитета животне средине, позитивном утицају на социјални развој и бржем привредном развоју обухваћених делова Златиборског управног округа (Ужице, Ариље и Пожега), у првом реду у погледу обезбеђења недостајућих и квалитетних комуналних инфраструктурних система. Изградња регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде индиректно ће допринети јачању функција Ужица, Ариља и Пожеге, и већег броја осталих насеља на предметном подручју, а тиме и остваривању циљева Просторног плана Републике Србије и укупне стратегије развоја Републике Србије, као и препорука Европске уније у области политике вода.

Основни принципи заштите, уређења и одрживог развоја подручја Просторног плана јесу:

- принцип заштите и унапређења животне средине, посебно квалитета вода на подручју регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде, од Ужица и Ариља ка Пожеги, где се јавља појачани вид загађења услед изливања комуналних, али и индустријских отпадних вода;
- принцип заштите и одрживо коришћење водног, грађевинског, пољопривредног и шумског земљишта, кроз одвођење и пречишћавање отпадних воде (насеља у доњим деловима токова Ђетиња, Скрапеж и Голијске Моравице, односно делу горњег слива реке Западне Мораве) што ће имати позитивне ефекте на квалитет речних система, социјални развој као и конкурентност подручја за будући развој;

- принцип одрживог развоја водопривредне инфраструктуре, коришћења и уређења земљишта, који подразумева спровођење активности обезбеђења простора за изградњу, функционисање, као и интегрално управљање системом;
- принцип смањивања штетног утицаја на окружење, који могу настати током изградње и функционисања регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних вода, што подразумева спровођење мера и правила за усклађено функционисање регионалног колектора и других инфраструктурних система у коридору; Релативизација конфликта у коришћењу регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних вода и одрживог развоја локалних заједница;

Општи циљ израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа и просторних услова за изградњу, опремање и функционисање коридора регионалног колектора за отпадне воде са краковима (Севојно–Пожега, Ариље–Пожега и црпна станица „Пожега“ – ППОВ „Пожега“), за локацију ППОВ у Пожеги, као и за развој и функционисање других инфраструктурних система у коридору. Општи циљ је постизање доброг еколошког и хемијског статуса/потенцијала водних тела површинских вода и доброг хемијског и квантитативног статуса водних тела подземних вода, применом рационализације коришћења, пречишћавања и рецикулације отпадних вода из насеља и индустрије.

Основни циљеви дугорочног развоја, коришћења и уређења подручја Просторног плана су: утврђивање смерница за подршку развоју становништва, насеља и активности, у погледу одвођења и пречишћавања отпадних вода, уз уважавање интереса локалних заједница као и економских, техничко-технолошких, еколошких, социјалних и просторно-функционалних критеријума реализације регионалног система.

Посебни циљеви су:

- утврђивање планских решења којима се обезбеђује простор за изградњу коридора регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних вода, утврђује посебан режим коришћења и уређења простора у коридору регионалног колектора, обезбеђују (у складу са могућностима) услови за прикључење система отпадних вода насеља, привредних и туристичких комплекса у ширем појасу регионалног колектора и зони његовог утицаја;
- дефинисање односа са осталим наменама простора и инфраструктурним системима у заштитном појасу и зони утицаја регионалног колектора, ради боље интеграције и веће улоге на привредни и социјални развој окружења;
- усклађивање положаја регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (државни путеви, железничке пруге, електроенергетске и телекомуникационе инфраструктуре) и њихових заштитних појасева;
- усаглашавање и решавање потенцијалних конфликта везаних за пролазак коридора регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде са грађевинским подручјима насеља, пољопривредним, водним и шумским земљиштем.

Основни задатак у изради Просторног плана је детаљна регулациона разрада планских решења и утврђивање смерница Просторног плана за директно спровођење, на основу којих се могу издати локацијски услови за регионални систем одвођења и пречишћавања отпадних воде. Ови елементи за директно спровођење су неопходни за дефинисање просторне, технолошке или функционалне везе коридора регионалног колектора и локације ППОВ са непосредним окружењем, као и положај и правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору. Такође, утврдиће се смернице и основе за измену и допуну важећих и израду нових планских документа, као и даљу разраду на нивоу техничке документације.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА

5.1. Концепција техничког решења

Генералним пројектом регионалног управљања отпадним водама Златиборског и Моравичког округа разрађена су четири варијантна решења, међу којима је одабрана варијанта са централним постројењем за пречишћавање отпадних вода у Пожеги, које третира употребљене воде Ужица, Пожеге и Ариља, док се за Косјерић и Ивањицу планирају локална постројења.

Планирано ППОВ „Пожега“ биће конвенционално постројење са активним муљем у А2О (анеробно, анокси, окси) конфигурацији, са анаеробном дигестијом муља, искоришћењем биогаса и соларним сушењем муља. Номинални капацитет постројења износи 102.000 еквивалентних становника. У технолошком смислу, ППОВ „Пожега“ чиниће четири целине: линија воде, линија муља, линија биогаса и помоћни системи.

Комуналне отпадне воде Ужица, Пожеге и Ариља ће до комплекса ППОВ бити доведене заједничким гравитационим цевоводом. Пречишћена вода се из ППОВ упушта у реку Скрапеж, што подразумева и планиране активности на регулацији дела водотока изградњом одбрамбеног насипа за одбрану од великих вода.

Поред саобраћајног приступа, комплекс ППОВ се у потпуности инфраструктурно опрема прикључењем на електроенергетску, телекомуникациону, водоводну и канализациону мрежу. За потребе комплекса, потребно је електро-снабдевање максималне снаге 1400kW. Потребе за водом посаде ППОВ процењују се на приближно 5 l/s, а 15 l/s за противпожарну хидрантску мрежу. Топлотна енергија ће се користити за технолошке потрошаче и грејање административне зграде.

Колекторске правце регионалног система чине магистрални цевоводи са пратећим објектима: црпним станицама (у даљем тексту „ЦС“), шахтовима ваздушних вентила, муљним испустима и прекидним коморама. Цевоводи имају три крака:

1. Крак Севојно – Пожега, од места прикључења канализационе мреже Ужица до црпне станице „Пожега“, укупне дужине око 17130 m;
2. Крак Пожега – Ариље, од црпне станице „Ариље“ до црпне станице „Пожега“, укупне дужине око 10582 m;
3. Крак од црпне станице „Пожега“ до ППОВ „Пожега“, укупне дужине 1071 m.

Планирана је изградња шест црпних станица: „Злакуса“, „Узићи“, „Пожега“, „Ариље“, „Село“ и „Горобиле“. Све ЦС се ограђују и обезбеђује им се колски и пешачки прилаз. За ЦС је потребно обезбедити напајање електричном енергијом следеће снаге: „Злакуса“ 50kW, „Узићи“ 350kW, „Пожега“ 245kW, „Ариље“ 110kW, „Село“ 155kW и „Горобиле“ 65kW.

5.2. Режији коришћења простора

Просторним планом ће се утврдити коридор регионалног система одвођења и пречишћавања отпадних воде, од Ужица и Ариља ка Пожеги (са локацијом ППОВ), у укупној ширини око 100m. У коридору регионалног колектора налазиће се следећи *појасеви заштите*, и то:

- 1) *појас уже заштите* који обухвата појас дуж регионалног колектора укупне ширине до 10 m (по 5 m са обе стране осе колектора) у коме ће се налазити објекти система и регионалног колектора за отпадне воде и заштитни појас за електроенергетске и оптичке каблове. У изузетним случајевима, посебно због пројектних, грађевинско-техничких или радних разлога, на одређеним деоницама може се утврдити мања или већа ширина овог појаса заштите.
- 2) *појас шире заштите* укупне ширине од 20m од границе појаса уже заштите, у коме се дефинишу посебни услови заштите регионалног колектора за отпадне воде и Режији коришћења простора.

Појас уже заштите и појас шире заштите се дефинишу као земљиште остале намене

(пољопривредно, шумско и водно земљиште, или грађевинско земљиште за потребе објеката инфраструктуре), док се земљиште потребно за изградњу надземних делова система и ППОВ дефинише као земљиште јавне намене.

Ширина појасева заштите је оквирна и у фази припреме нацрта Просторног плана могућа су одступања у зависности од врсте и типа колектора, техничко технолошких решења пратећих објеката и других инсталација, као и морфолошких, хидролошких, инжењерскогеолошких и других услова на терену.

За потребе изградње регионалног колектора може се, по посебном пројекту, успоставити привремени радни појас, градилишта и градилишни путеви.

У границама појасева заштите може се утврдити јавни интерес за потребе извођења, експлоатације и одржавања планираних објеката и инсталација регионалног колектора и ППОВ, укључујући и евентуално измештање и обезбеђење друге инфраструктуре и објеката.

Коначна траса регионалног колектора и локације ППОВ са појасом уже заштите, ван постојећих и планираних грађевинских подручја, утврђује се у појасу детаљне регулационе разраде на основу техничке документације на нивоу идејног пројекта.

Просторним планом ће се успоставити следећи основни режими коришћења и уређења простора у коридору регионалног система за пречишћавање отпадних вода, и то:

- у појасу уже заштите, по правилу могу се градити само објекти који су у функцији одвођења и пречишћавања отпадних вода. У појасу уже заштите регионалног система не смеју се изводити радови и друге активности, изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m, без одобрења оператора колектора. Забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m. Изградња путне и друге надземне и подземне инфраструктуре је могућа првенствено у смислу укрштања и изузетно, код паралелног вођења са колектором на краћим деоницама. У овим случајевима, неопходна је процена могуће угрожености колектора у току извођења грађевинских радова и каснијег утицаја на пројектом дефинисане експлоатационе параметре.
- у појасу шире заштите забрањује се отварање рудника, каменолома и депонија комуналног и другог отпада, дозвољава се развој постојећих и нових активности које нису у колизији са функционалним и техничким захтевима регионалног колектора за отпадне воде.

Појас уже и шире заштите биће одређен графички у Нацрту Просторног плана (на картама детаљне разраде регионалног колектора и локације ППОВ) и пописом обухваћених катастарских парцела, док се појас шире заштите одређује графички (на рефералним картама) и координатама темена преломних тачака, са тачношћу која одговара класи размере картографско-топографске подлоге.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Непосредни очекивани ефекти планирања коридора регионалног колектора и локације ППОВ у погледу утицаја на начин коришћења простора, привредни и социјални развоја су:

- унапређење доступности водопривредне инфраструктуре и обезбеђење реализације и поузданог функционисања регионалног колектора и ППОВ;
- обезбеђење просторних услова за реализацију коридора регионалног колектора и ППОВ, којим се задовољавају очекиване дугорочне потребе становништва и привреде на подручју Просторног плана (односно насељима у доњим деловима токова Ђетиње, Скрапежа и Голијске Моравице);
- одрживо коришћење и заштита водних ресурса, унапређење територијалног потенцијала и јачање конкурентности и инвестиционе привлачности подручја.

Изградња регионалног колектора са ППОВ, као и осталих пратећих објеката, омогућиће унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености; унапређење квалитета живљења локалног становништва и стимулацију постојећих и развој нових делатности.

Спровођењем плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење планског основа којим се омогућује комплетна или етапна изградња регионалног колектора и локације ППОВ;
- установљавање појасева заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења и уређења простора у коридору регионалног колектора и локације ППОВ, са циљем спречавања конфликта у простору, могућих последица акцидената и негативних утицаја на окружење;
- омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору регионалног колектора и локације ППОВ;
- утврђивање правила уређења и правила грађења у обухвату коридора регионалног колектора и локације ППОВ којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења за њихову реализацију, а која обезбеђују извођење пројекта уз максимално смањење негативних утицаја и ризика на подручју коридора и зони његовог утицаја.

Прилог: карта „Посебна намена простора“ у размери 1:50.000.

Институт за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) – носилац синтезе и посла

Директор

др Саша Милијић, научни саветник

Учесник у реализацији посла: ЈП Завод за урбанизам Ниш